

130. Van Dale, de letter T (3)

1. In mijn studententijd had je twee th's, technische hogescholen, te weten de THD en de THE, de Technische Hogeschool Delft en die van Eindhoven. Inmiddels zijn dat universiteiten geworden en ze heten nu TUD, Technische Universiteit Delft en TU/e, Technische Universiteit Eindhoven. Tegenwoordig is er ook nog, tutttut, vergeet die niet, de historische TUT (thans: UT), de tu en oogappel van Twente.
2. Theürgie is een magische handeling waarmee men geesten bezweert. In thiacyclobutaan en thiadiazine is een koolstof- door een zwavelatoom vervangen. Een thixotrope stof is dikvloeibaar.
3. Een thomist richt zich naar het filosofisch en theologisch leerstelsel van Thomas van Aquino, dus niet naar Thor (Donar). Thoracaal is betrekking hebbend op de borst, de thorax. Op de Thoraschool worden onder meer thorarollen bestudeerd.
4. Thorium met symbool Th heeft atoomnummer 90, maar thortveitiet is een mineraal dat scandium bevat.
5. Niet elke Thraciër is een thracoloog. Een thrillseeker zoekt sensatie en (maar geen elektrische!) spanning. Voor hasjiesj (hasj, marihuana) moet je bij die en die thuiskweker zijn. De thuja is een levensboom, een haagboom.

6. Een thuriferarius is een wierookdrager. Die vindt je medeonderzoeker niet in de ThUK, de Theologische Universiteit Kampen. Een Thuringer heeft niets in München te verhapstukken.
7. Thyllen zijn uitgroeisels van het parenchym. Ben je bijvoorbeeld cyclothymisch, dan lijd je aan een manisch-depressieve psychose. Een thyrsus is een bacchusstaf en een thyristor helpt niet tegen thyreosis, althans nu nog niet. Een TIA, een transient ischaemic attack, is vaak de voorbode van een beroerte.
8. De tibetdog, het tibet en de dalai lama zijn van origine Tibetaans. De ongelovige thomas, niet behorend tot de thomaschristenen, was zo zot als Tielebuis. Tijdens de Tiendaagse Veldtocht kende men de tiendaagse week, geënt op de Franse revolutionaire kalender, nog niet. De kampioen was drie tienden sneller dan de nummer twee.
9. Is tiendubbel tweemaal vijfde of vijfmaal tweedubbel? De teenager ging naar de tienersoo's. De olympische tienkamp wordt ook wel als decatlon aangeduid, een decemviraat is een tienmanschap en het tienstammenrijk is het uit tien stammen bestaande rijk van Israël. Een tientje kan een bankbiljet zijn, maar kon vroeger ook het tiende deel zijn van een lot. Bij een tientje bidden is dat begrip het vijfde deel van een rozenhoedje: tienmaal het Weesgegroot [GB] met een Onzevader [GB] en een eer-aan-de-vader, waarbij een geheim wordt overwogen. Een tiesjebof is een lang en lelijk persoon, Tiesjebof is Tisja Beav, een joodse vastendag ter herinnering aan de verwoesting van de tempel. De tiffany is een decoratieve stijl in de glassierkunst.
10. Hij heeft een tig-tal keren een tig aantal inbraken gepleegd. Voor de tigste keer werd hij opgepakt. Ten tijde van Napoleon en ten tijde van olim was er sprake van de tempo doeloe, de goede oude tijd. De biedermeiertijd, de Noormannentijd, de rederijkerstijd, de tsarentijd en de Vikingtijd waren onze tijd ver vooruit. Wel, here mijn tijd (Here, mijn tijd, heremijntijd, heremetijd)! Zijn tijdrekken en tijdkorting synoniemen?

11. Kent u ze: de papieren tijger, de partytijger, de partijtjger, de Bengaalse tijger (de koningstijger), de Siberische tijger, en de Aziatische tijger? De serval (boskat), de ocelot (de pardelkat) en de nevelpanter (de boomtijger) zijn tijgerkatten, net als de Amerikaanse en Aziatische dito's. De tijgermug verspreidt dengue en het westnijlvirus. Een tijgerreiger heet ook wel tijgerroerdomp (tijgervogel) en een tijgervis is een vraatzuchtige Nijlvis. Tike ten slotte is onzuiver opium.
12. Een tik-op-de-schaal is een oneerlijke kruidenier. Tickertape komt uit een telegraafstoel, een tikker (tikster) werkt op een typemachine en maakt soms tik- of typefouten. Een tikpoes is een typemiep in de context van seksuele bijbedoelingen. Tilapia is een Afrikaanse zoetwatervis en een tilak is een rode stip op het voorhoofd, een geluksteken bij de hindoes. Tileen is een verkorting van polyethyleen. Is het jammer, dat de timocratie – dat is overigens geen genootschap van timons – verdwenen is?

13. Timotheegras is een soort van doddengras. Verouderde en informele tingelingeling krijg je op een avondse tingeltangel.

14. Tinkies is stannien oftewel dikopermono-ijzertetrasulfostannaat. In de politiek heb je veel tinnegieterij. Tinneroy (manchester) is een soort corduroy. Een rare tinus produceerde tintdruk (clair-obscur). De uit Martinique afkomstige Tinus hield even stil bij de tinus-aan-de-rekstok.

15. Het woord 'tipsychotel' werd ten onrechte getipp-ext, of had er wel 'tipsy cake' moeten staan? Tiramisu is een Italiaans nagerecht gemaakt van onder meer zoet biscuit, eieren, koffie, amaretto en mascarpone, dat alles bestrooid met cacaopoeder. Dit dictee is tiré à quatre épingles.

Rein Leentfaar